

Bjerlev Hede

Bjerlev Hede ligger på en hedeslette, som blev dannet i istiden for omkring 21.000 år siden. Gletsjerfronten stod i en periode lige øst for Bjerlev Hede, og smeltevand, som strømmede ud fra gletsjeren, kunne aflejre sand i de lave områder mod vest. Da et større hedeområde blev tilplantet med nåletræer i begyndelsen af 1900-tallet, blev der bevaret 8 ha hede og fugtige hedemoser syd for plantagen. I 2020 blev 6,3 ha af Bjerlev Hede købt af Danmarks Naturfond, og 1,3 ha af området, som var helt tilgroet med gran og fyr, blev ryddet. Vejle Kommune etablerede et elektrisk hegn omkring hele arealet, og i de kommende år skal geder og små heste afgræsse heden og holde opvækst af birk nede.

Bjerlev Hede er en lille naturperle. I sensommeren dominerer lyngens violette farve på heden, og i juni måned er hedemosen fyldt med tue-kæruldens hvide »uldtotter«.

Naturen på Bjerlev Hede

Et af de store problemer for dansk natur er, at naturområderne er for små, og at der er for langt mellem de enkelte områder. Når naturområderne bliver for små, øges risikoen for, at arter uddør, og når der er for langt til et tilsvarende naturområde, kan arterne ikke indvandre igen. Bjerlev Hede er et lille, isoleret naturområde. Alligevel har flere sjældne og truede planter og dyr overlevet på heden, i hedemosen og i de små hedesøer.

I de næringsfattige søer er der udviklet en spændende vegetation med sjældne arter som strandbo, flydende kogleaks, svømmende sumpskærm og pilledrager.

Planter

Langs bredderne af søerne vokser de kødædende planter rundbladet- og liden soldug. Planterne udskiller en slim fra kirtelhår på bladene. Hvis et lille insekt lander på bladet, hænger det fast i den slim, som kirtelhårene udskiller. Hårene bøjer sig derefter ind mod midten af bladet, så insektet helt omgives af slim. Når insektet er dødt, udskiller hårene et enzym, som opløser insektet, som dernæst opsuges af planten. Strandbo, som er i familie med vejbred, kan sine steder farve søbunden helt grøn. Den blomstrer først, hvis søen tørrer ud om sommeren. I søerne vokser desuden flydende kogleaks og svømmende sumpskærm. I hedemosen finder man bl.a. tranebær, benbræk, hvid næbfrø, tue-kæruld, klokkelyng og rosmarinlyng og på heden bl.a. hedelyng, mosebølle og revling.

Rundbladet soldug (t.v.) og strandbo (t.h.)

Pilledrager er en lille bregne med trådformede blade. I lighed med andre bregner har de unge blade hos pilledrager form som en bispestav.

Dyr

Løgfrøen er i løbet af den sidste halvdel af 1900-tallet forsvundet fra over 95% af sine kendte levesteder i Danmark, og bestanden er sandsynligvis stadig i tilbagegang. Løgfrøen trives dog stadig på Bjerlev Hede. I lune og stille nætter i begyndelsen af maj måned kan man høre hannernes svage kvækken fra søerne. Med sine korte ben og korte snude minder løgfrøen meget om en tudse. Man ser imidlertid ikke meget til den voksne løgfrø. Om dagen ligger den nedgravet i jorden, og den kommer kun frem i mørke nætter. Ved fuldmåne er det for lyst til, at den viser sig. Derimod kan man se de op til 13 cm lange haletudser i maj og juni måned. Der er mange arter af guldsmede omkring hedesøerne. I forsommeren kan man bl.a. være heldig at få øje på den blot 3 cm lange spinkle og smukke måne-vandnymfe. Der er ikke mange fugle på Bjerlev Hede, men i træk-tiden kan man tit se svaleklire ved søerne og dobbelt-bekkasin i mosen. I sensommeren raster der ofte et tranepar i mosen eller på de tilstødende marker.

Måne-vandymfe (t.h.) og løgfrø (nederst)

Kørevejledning

Bjerlev Hede ligger mellem landsbyerne Givskud og Hvejsel godt 10 km nord for Jelling. Kør mod øst ad Præstevejen fra Givskud. Hvor vejen skifter navn til Ådalvej, ligger en lille P-plads. Eller kør fra Hvejsel mod vest ad Ådalvej. Hvor vejen skifter navn til Præstevejen, finder du den samme lille P-plads nord for vejen. Parkér og gå ca. 250 m ad markvejen langs skovens østgrænse til du kommer til Bjerlev Hede.

Koordinater til P-plads 55.81148 9.39072

Folderen er udarbejdet af DN Vejle i samarbejde med Vejle Kommune for Danmarks Naturfond.

Danmarks Naturfond

Danmarks Naturfond købte i 2020 Bjerlev Hede. Fonden blev stiftet i 1967 af Danmarks Naturfredningsforening med det formål at erhverve, pleje og bevare værdifulde naturområder samt sikre rekreative områder i Danmark. I 2022 ejer Danmarks Naturfond 17 ejendomme, hvor naturen overalt har første prioritet.

Tranebær

Tekst, billeder og layout. DN Vejle Kort Vejle Kommune

Bjerlev Hede

